

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

→ ΤΟΥ Χ. Ι. ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΟΥ

Ο διακεκριμένος Ελληνοαμερικανός οικονομολόγος ανήκει στους εμπνευστές του φημισμένου Ινστιτούτου Οικονομικών Levy και τελεί πρόεδρος του από την ίδρυσή του. Επίσης είναι καθηγητής Οικονομικών στην έδρα «Jerome Levy» και εκτελεστικός αντιπρόεδρος του Bard College. Στον απόηχο της «διάσωσης» της Κύπρου μίλησε στην «Οικονομία», χαρακτηρίζοντας «καταστροφική» τη λύση που επιλέχθηκε, προτείνει την εισαγωγή ενός παράλληλου νομίσματος σε Ελλάδα και Κύπρο στο πλαίσιο ενός «σχεδίου Β'» και αντικρούει τις εκτιμήσεις για ανάκαμψη, προβλέποντας επιδείνωση της ελληνικής οικονομίας το αμέσως επόμενο διάστημα.

Το Levy Institute ασκεί εξ αρχής έντονη κριτική στις πολιτικές διασώσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΔΝΤ προς τις χώρες της Ευρωζώνης. Ποια είναι η εκτίμησή σας για το σχέδιο διάσωσης της Κύπρου και τις επιπτώσεις που θα έχει για την οικονομία της;

Δεν με εκπλήσσουν οι νέες εξελίξεις αναφορικά με την αντιμετώπιση της κρίσης στην Κύπρο. Οι Ευρωπαίοι ηγέτες έχουν δείξει επανειλημμένως με τη στάση τους ότι η ΕΕ δεν αποτελείται από ισότιμα μέλη. Οι ισχυροί Βορράς υπαγορεύει στον αδύναμο Νότο τους κανόνες του παιχνιδιού με βάση τις δικές του προτιμήσεις.

Οι πολιτικές διαμορφώνονται στο πόδι, ανεξάρτητα από τις συνέπειές τους. Με λίγα λόγια, ήταν μια συμφωνία που ανάγκασε σε υποταγή την κυπριακή ηγεσία παρά το «όχι» του λαού.

Αλλά το πιο σημαντικό απ' όλα είναι το γεγονός ότι κανείς καταθέτης δεν μπορεί πλέον να νιώθει ασφάλεια για τις αποταμιεύσεις του. Αυτό που κάποτε θεωρούνταν ιερό και απαραβίαστο, δεν ισχύει πλέον - εκτός και αν ανήκει κανείς στην τάξη των προνομιούχων, οι οποίοι θα βρουν τρόπους να αποφεύγουν τις κατασχές.

Οι επιπτώσεις του λεγόμενου σχεδίου «διάσωσης» στην κυπριακή οικονομία θα είναι καταστροφικές. Η πρόβλεψή μου είναι ότι θα υπάρξει έκρηξη ανεργίας, μείωση των εισοδημάτων και επιδείνωση στη σχέση συνύπαρξης με την τουρκική πλευρά.

Μήπως θα έπρεπε η Κύπρος και η Ελλάδα να επανεξετάσουν πλέον σοβαρά το ζήτημα της παραμονής τους στην Ευρωζώνη;

Οι επιλογές τόσο για την Κύπρο όσο και για την Ελλάδα έχουν περιοριστεί τρομερά και οι μελλοντικές τους προοπτικές είναι φρικτικές. Η επιλογή της εξόδου από το ευρώ δεν μπορεί πλέον να αγνοηθεί. Προσωπικά, βλέπω να έρχονται μεγάλες αναταραχές και ένα «σχέδιο Β'» θα πρέπει να αναπτυχθεί εκτάκτως, το οποίο θα περιλαμβάνει την εισαγωγή ενός παράλληλου νομίσματος ή μια δραματική επαναδιαπραγμάτευση των μέτρων λιτότητας.

Είναι αμφίβολο ότι θα μπορέσουν οι κοινωνίες είτε στην Ελλάδα είτε στη Κύπρο να αντέξουν

Έκρηξη ανεργίας, μείωση των εισοδημάτων και επιδείνωση στις σχέσεις με την Τουρκία προβλέπει για την Κύπρο ο διακεκριμένος οικονομολόγος Δημήτρης Παπαδημητρίου.

Παράλληλο νόμισμα σε Ελλάδα και Κύπρο για έξοδο από την κρίση

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ LEVY ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΕΙ «ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΗ» ΤΗ ΛΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΕΠΙΔΕΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

σκληρότερες συνθήκες από αυτές στις οποίες έχουν ήδη υποβληθεί, αλλά είναι σχεδόν βέβαιο ότι κάτι τέτοιο θα ζητηθεί από την τρικόκα. Θα πρέπει συνεπώς να ακολουθηθεί μια διαφορετική πορεία. Η εισαγωγή ενός παράλληλου νομίσματος έχει χρησιμοποιηθεί με επιτυχία στο παρελθόν και θα πρέπει να είναι μέρος του «σχεδίου Β'».

Ακούγεται πολύ ριζοσπαστική η ιδέα της εισαγωγής ενός εναλλακτικού νομίσματος. Δεν είναι;

Μπορεί να ακούγεται ως ριζοσπαστική ιδέα, αλλά δεν είναι. Την έχουν ασπαστεί τόσο οι συντηρητικοί όσο και οι προοδευτικοί οικονομολόγοι. Η εισαγωγή ενός παράλληλου νομίσματος θα συνοδεύεται με την προσωρινή αναστολή (α) στην ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων (δημιουργήθηκε ήδη προηγούμενο με το σχέδιο «διάσωσης» της Κύπρου) και (β) στην εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους έως την ανάκαμψη της οικονομίας και της επιστροφής του ΑΕΠ στα επίπεδα του 2008. Το παράλληλο νόμισμα θα προ-

Οι Έλληνες πολίτες δεν μπορούν να ζουν με τον φόβο της χρεοκοπίας όταν η χώρα έχει ήδη χρεοκοπήσει

Το παράλληλο νόμισμα θα βοηθήσει για την καταπολέμηση της ανεργίας και για την επανεκκίνηση της οικονομίας μέσω στοχευμένων δημόσιων δαπανών

σφέρει τη δυνατότητα για την εφαρμογή μιας δημοσιονομικής πολιτικής για την καταπολέμηση της μάζιγας της ανεργίας και για την επανεκκίνηση της οικονομίας μέσω στοχευμένων δημόσιων δαπανών, συμπεριλαμβανομένου του προγράμματος του «εργοδότη έσοχης προσφυγής» για κοινωνική εργασία.

Όλες οι εγχώριες συναλλαγές, ξεκινώντας πρώτα με τον δημόσιο τομέα και στη συνέχεια με τον ιδιωτικό τομέα, θα γίνονται με διαφορετικό νόμισμα από το ευρώ. Το παράλληλο νόμισμα φαίνεται να είναι απαραίτητο συστατικό για ένα βιώσιμο «σχέδιο Β'», αφού η ΕΕ δείχνει να κλείνει τα αυτιά της στην ανάγκη για τη χάρση και την εφαρμογή ενός αναπτυξιακού σχεδίου στα πρότυπα του σχεδίου Μάρσαλ.

Το σχέδιο για διπλό νόμισμα θα συναντήσει σοβαρές προκλήσεις εφαρμογής, απαιτώντας ανάμεσα σε άλλα ένα τεχνολογικά εξειδικευμένο σύστημα πληρωμών προκειμένου να περιοριστεί, ακόμη και να μειωθεί, η παραοικονομία. Παρά τις δυσκολίες που

εμπεριέχει αυτό το σχέδιο, η υλοποίησή του είναι εφικτή. Και, φυσικά, οι μελλοντικές εξελίξεις στην Ιταλία μπορεί να οδηγήσουν στην εξέταση του έως τώρα αδιανότου σενναρίου - δηλαδή την έξοδο του Νότου από το ευρώ. Και τότε να δούμε πώς θα μπορέσουν το Βερολίνο, οι Βρυξέλλες και η Ουάσιγκτον να μαζέψουν τα συντρίμια από τη μετάδοση.

Στο πλαίσιο αυτό, είναι επιτακτική ανάγκη να γνωρίζουν οι Έλληνες πολίτες ποιες επιλογές υπάρχουν και τους κινδύνους που συνοδεύουν κάθε μία από αυτές τις επιλογές. Αλλά δεν μπορούν να συνεχίσουν να είναι παγιδευμένοι στην ιδέα του φόβου της χρεοκοπίας όταν η χώρα έχει ήδη χρεοκοπήσει.

Μα, η κυβέρνηση και το υπουργείο Οικονομικών αναμένουν ανάπτυξη προς το τέλος του 2103. Κάνουν λάθος;

Αυτό είναι όνειρο θερινής νυκτός. Δεν υπάρχει κανένα στοιχείο που να δείχνει ότι η ελληνική οικονομία βρίσκεται σε δρόμο ανάκαμψης - αντιθέτως, βουλιάζει όλο και πιο βαθιά. Και δεν υπάρχει κανένας σοβαρός οικονομολόγος που να μπορεί να ισχυριστεί ότι υπάρχουν σημάδια επερχόμενης ανάκαμψης.

Στο Levy Economics Institute χρησιμοποιούμε ένα μακροοικονομικό μοντέλο για την παρακολούθηση της πορείας της ελληνικής οικονομίας, το οποίο βασίζεται σε μια παρόμοια δομή ενός μοντέλου που χρησιμοποιούμε για τις ΗΠΑ και το οποίο είναι ευρέως αναγνωρισμένο για τις ακριβείς προσομοιώσεις της πορείας των χρηματοοικονομικών ισορροπιών για τον κυβερνητικό, ιδιωτικό και εξωτερικό τομέα για τα επόμενα 4-5 χρόνια.

Το μοντέλο του Levy Institute διαφέρει σημαντικά από τα μακροοικονομικά μοντέλα που αναπτύχθηκαν και χρησιμοποιούνται από το ΔΝΤ, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την Παγκόσμια Τράπεζα. Το μοντέλο μας μπορεί να προσομοιώσει τα δημόσια ελλείμματα, τα ελλείμματα του ιδιωτικού τομέα (τόσο των νοικοκυριών όσο και των επιχειρήσεων) και τα ελλείμματα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών για το ενδιάμεσο χρονικό διάστημα.

Το 2006, για παράδειγμα, είμαστε σε θέση να προβλέψουμε με ακρίβεια τη Μεγάλη Κάμψη του 2007-09 για τις ΗΠΑ και την παγκόσμια οικονομία. Το μακροοικονομικό μοντέλο του Levy Institute για την ελληνική οικονομία προβλέπει ότι θα επιτευχθεί μεν διαρθρωτική ισορροπία στον δημόσιο τομέα το 2014, αλλά το συνολικό έλλειμμα θα συνεχίσει να είναι πολύ υψηλό και θα εκτοξεύσει το δημόσιο χρέος σε ακόμη υψηλότερα επίπεδα, καθιστώντας το απόλυτα μη βιώσιμο. Αλλά οι προβλέψεις δεν τελειώνουν εδώ, μάλιστα αυτές για τα ελλείμματα και το χρέος δεν είναι καν οι πιο σημαντικές. Τα χειρότερα αφορούν την ανεργία και την πτώση του ετήσιου κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Η οικονομική και κοινωνική κατάσταση στην Ελλάδα θα επιδεινωθεί περαιτέρω το 2013 και το 2014.